

GEREC news

GEREC news 9

Puolivuotisjulkaisu 2/2022

Joulukuu 2022

The Half-Year Edition 2/2022

December 2022

Sisällys / Contents

TAMPERE	2
JYVÄSKYLÄ.....	12
TAMPERE & JYVÄSKYLÄ.....	23

TAMPERE

Julkaisut / Publications

Amilon, A., Kjær, A. A., Ladenburg, J., & **Siren, A.** (2022). Trust in the publicly financed care system and willingness to pay for long-term care: A discrete choice experiment in Denmark. *SOCIAL SCIENCE AND MEDICINE*, 311, [115332]. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2022.115332>

Amilon, A., & **Siren, A.** (2022). The link between vision impairment and depressive symptomatology in late life: does having a partner matter? *EUROPEAN JOURNAL OF AGEING*, 19(3). <https://doi.org/10.1007/s10433-021-00653-3>

Bjornelv G, Hagen T, **Forma L**, Aas E: Living situation, healthcare utilization and costs at the end-of-life for all cancer decedents in Norway. *BMC Health Services Research* 22: 1221.

Haapanen MJ, Mikkola TM, Kortelainen L, **Jylhävä J**, Wasenius NS, Kajantie E, Eriksson JG, von Bonsdorff MB. Body composition in late midlife as a predictor of accelerated age-associated deficit accumulation from late midlife into old age: a longitudinal birth cohort study. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci*. 2022 Nov 26;glac233. doi: 10.1093/gerona/glac233.

Halonen P, Enroth L, Tiainen K, Jylhä M 2022. Dementia and related comorbidities in the population aged 90 and over in the Vitality 90+ Study, Finland: patterns and trends from 2001 to 2018. *Journal of Aging and Health*. DOI: [10.1177/08982643221123451](https://doi.org/10.1177/08982643221123451)

Herranen P, Palviainen T, Rantanen T, **Tiainen K**, Viljanen A, Kaprio J, Sillanpää E. A polygenic risk score for hand grip strength predicts muscle strength and functional capacity outcomes among older women. *Medicine&Science in Sport&Exercise*, 2022. 54(11), 1889-1896. <https://doi.org/10.1249/mss.0000000000002981>

Kananen L, Hurme M, Bürkle A, Moreno-Villanueva M, Bernhardt J, Debacq-Chainiaux F, Grubeck-Loebenstein B, Malavolta M, Basso A, Piacenza F, Collino S, Gonos ES, Sikora E, Gradinaru D, Jansen EHJM, Dollé MET, Salmon M, Stuetz W, Weber D, Grune T, Breusing N, Simm A, Capri M, Franceschi C, Slagboom E, Talbot D, Libert C, Raitanen J, Koskinen S, Härkänen T, Stenholm S, Ala-Korpela M, Lehtimäki T, Raitakari OT, Ukkola O, Kähönen M, Jylhä M, Jylhävä J. Circulating cell-free DNA in health and disease - the relationship to health behaviours, ageing phenotypes and metabolomics. *Geroscience*. 2022 Jul 21. doi: 10.1007/s11357-022-00590-8.

Karlsson IK, Zhan Y, Wang Y, Li X, **Jylhävä J**, Hägg S, Dahl Aslan AK, Gatz M, Pedersen NL, Reynolds CA. Adiposity and the risk of dementia: mediating effects from inflammation and lipid levels. *Eur J Epidemiol*. 2022 Oct 3.

Lahti, L., & Ojala, H. (2022). "Se nyt kuuluu tähän ikään" – eturauhassyöpöpotilaiden tulkintoja ikääntymisestä osana syövän sairastamista. *Gerontologia*. <https://doi.org/10.23989/gerontologia.113083>
Tiedote: <https://www.gerec.fi/se-nyt-kuuluu-tahan-ikaan-ika-on-merkittava-voimavara-eturauhassyopaa-sairastaville/>

Mak JKL, Eriksdotter M, Annetorp M, Kuja-Halkola R, Kananen L, Boström AM, Kivipelto M, Metzner C, Bäck Jerlardtz V, Engström M, Johnson P, Lundberg LG, Åkesson E, Sühl Öberg C, Olsson M, Cederholm T, Hägg S, Religa D, **Jylhävä J**. Two years with COVID-19: the electronic frailty index identifies high-risk patients in the Stockholm GeroCovid study. *Gerontology*. 2022. Accepted.

Mak JKL, Kuja-Halkola R, Bai G, Hassing LB, Pedersen NL, Hägg S, **Jylhävä J**, Reynolds CA. Genetic and environmental influences on longitudinal frailty trajectories from adulthood into old age. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci*. 2022 Sep 17:glac197.

Mak JKL, Hägg S, Eriksdotter M, Annetorp M, Kuja-Halkola R, **Kananen L**, Boström AM, Kivipelto M, Metzner C, Bäck Jerlardtz V, Engström M, Johnson P, Lundberg LG, Åkesson E, Öberg CS, Olsson M, Cederholm T, **Jylhävä J**, Religa D. Development of an electronic frailty index for hospitalized older adults in Sweden. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci*. 2022 Mar 18:glac069. doi: 10.1093/gerona/glac069. Epub ahead of print. PMID: 35303746.

Marttila S, Tamminen H, Rajić S, Mishra PP, Lehtimäki T, Raitakari O, Kähönen M, **Kananen L**, **Jylhävä J**, Hägg S, Delerue T, Peters A, Waldenberger M, Kleber ME, März W, Luoto R, **Raitanen J**, Sillanpää E, Laakkonen EK, Heikkinen A, Ollikainen M, Raitoharju E. Methylation status of is stable across populations, monozygotic twin pairs and in majority of tissues. *Epigenomics*. 2022 Sep;14(18):1105-1124.

Nevalainen, T., Autio, A., & Hurme, M. (2022). Composition of the infiltrating immune cells in the brain of healthy individuals: effect of aging. *Immunity and Ageing*, 19, [45]. <https://doi.org/10.1186/s12979-022-00302-y>

Pirhonen J, **Forma L**, Pietilä I: COVID-19 related visiting ban in nursing homes as a source of concern for residents' family members: a cross sectional study. *BMC Nursing* 21: 255. <https://doi.org/10.1186/s12912-022-01036-4>

Previtali, F., Picco, E., Gragnano, A., Miglioretti, M. (2022). The relationship between work, health and job performance for a sustainable working life. A case study on older manual employees in an Italian steel factory. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 19,14586. <https://doi.org/10.3390/ijerph192114586>

Previtali, F., Ruusuvoori, J., **Nikander, P.** (2022). Ageism in job interviews: Discreet ways of building co-membership through age categorization. *Discourse Studies*. <https://doi.org/10.1177/14614456221118770>

Anna Tirkkonen, Timo Törmäkangas, **Jenni Kulmala**, Tuomo Hänninen, Anna Stigsdotter Neely, Sarianna Sipilä. Participant characteristics associated with the effects of a physical and cognitive training program on executive functions. *Front Aging Neurosci*. 2022 Oct 25;14:1038673. doi: 10.3389/fnagi.2022.1038673. PMID: 36389079; PMCID: PMC9640753.

Tuominen, K., Pietilä, I., Jylhä, M. & Pirhonen, J. (2022). A home, an institution and a community – Frames of social relationships and interaction in assisted living. *International Journal of Ageing and Later Life*, 16(1), 49–73. doi: 10.3384/ijal.1652-8670.3540

Uotila, H., & Jolanki, O. (2022). Kotona asuvien 60 vuotta täyttäneiden ihmisten yksinäisyys koronapandemian aikana. *Gerontologia*, 36(3), 271–290. <https://doi.org/10.23989/gerontologia.111969>

Anders Wimo, Ron Handels, Riitta Antikainen, Maria Eriksdotter, Linus Jönsson, Martin Knapp, **Jenni Kulmala**, Tiina Laatikainen, Jenni Lehtisalo, Markku Peltonen, Anders Sködlunger, Hillka Soininen, Alina Solomon, Timo Strandberg, Jaakko Tuomilehto, Tiia Ngandu, Miia Kivipelto. Dementia prevention: The potential long-term cost-effectiveness of the FINGER prevention program. *Alzheimers Dement.* 2022 Jul 16. doi: 10.1002/alz.12698. PMID: 35841619.

Xu, W., **Previtali, F.** (2022). Age and gender relations on LinkedIn pages of global staffing agencies *Eur J Ageing* (2022). <https://doi.org/10.1007/s10433-022-00726-x>

Muut julkaisut:

Hanna Maria Elonheimo, **Jenni Kulmala**, Tuomo Hänninen ja Teemu Paajanen. Montreal Cognitive Assessment, MoCA. TOIMIA-mittarit. Mittarin arviointi artikkeli Toimia-tietokannassa. Available: <https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/tmi/article/tmm00200/search/moca>

Pauliina Halonen. Mitä hyvinvointivaltio tarjoaa tulevaisuuden vanhuksille ja heidän hoitajilleen? *Alusta!* <https://www.tuni.fi/alustalehti/2022/09/27/mita-hyvinvointivaltio-tarjoaa-tulevaisuuden-vanhuksille-ja-heidan-hoitajilleen/>

Virpi Maijala, Kaija Loppela & **Jenni Kulmala.** Tutkitun tiedon käyttö vanhustyön toimintaympäristöissä esihenkilöiden ja työntekijöiden kokemana. Kirjassa: Syvänen, S. Loppela, K. & Kolehmainen, R. (ed.) Työyhteisöjen ja johtamisen dialoginen kehittäminen. Työhyvinvoinnin, tuloksellisuuden ja uudistumisen tekijät. SoteDialogit-hankkeen artikkelikokoelma. Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Työelämän tutkimuskeskus. Työraportteja. Working Papers 113 12/2022. Grano Oy.

Jenni Kulmala & Katariina Suomu. Muistiliitto on aivoterveystien edistämisen asiassa. Esipuhe Kirjassa: Kivipelto & Hellenius. Aivoterveys. Viiden sormen ohje. Kuinka pienennät muistihäiriöiden ja muistisairauksien riskiä. Holm & Holm Books 2022. ISBN 978-91-987982-2-7

Rahoitukset/Funding

Suomen Kulttuurirahasto on myöntänyt 150 000 euron rahoituksen **Jenni Kulmalan** ja kollegoiden työryhmälle Argumenta-hankeeseen. Hanke nostaa muistisairaudet ja niihin liittyvät teemat tieteiden väliseen ja laajaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Hankkeessa toteutetaan monitieteisten tulevaisuustyöpajojen sarja, jossa käydään laajaa tieteiden välistä keskustelua. Tavoitteena on luoda uutta ja entistä laajempaa ymmärrystä muistisairauksista ja kehittää yhteiskuntaa muistiystävällisemmäksi.

Argumenta-apurahoilla Kulttuurirahasto tukee hankkeita, joissa etsitään ratkaisuja useilla tieteenaloilla käsiteltyihin yhteiskunnallisesti merkittäviin kysymyksiin. Rahoituksen saaneet hankkeet ovat aiheiltaan ajankohtaisia ja tähtäävät pitkälle tulevaisuuteen. Hankkeiden taustalla on ajatus luoda laajaa keskustelua aiheista, jotka ovat sekä tieteellisesti että yhteiskunnallisesti merkittäviä.

Tampereen yliopiston tiedote: <https://www.tuni.fi/fi/ajankohtaista/kulttuurirahastolta-argumenta-apuraha-muistisairaiden-hyvan-elaman-tutkimiseen>

***

Paljon onnea!

Congratulations!

Uudet työntekijät & nimitykset / New co-workers & Appointments

Maija Satamo (FM, SH) aloitti 1.9.2022 osa-aikaisena (50%) tutkijana Tampereen Yliopistossa, Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa, Terveystieteiden yksikössä. Hän työskentelee Juulia Jylhävän projekteissa.

***

Ella Tapola on kansanterveystieteen maisterivaiheen opiskelija. Hän suorittaa opintoihin kuuluvaa kolmen kuukauden harjoittelua gerontologian tutkimusryhmässä Tampereen yliopistossa. Hän työskentelee Tervaskannot 90+ -tutkimushankkeen vuoden 2022 postikyselyaineiston parissa.

***

Sosiaalipolitiikan maisterivaiheen opiskelija **Anastasia Koskela** on aloittanut tutkimusapulaisena Tampereen yliopiston gerontologian ryhmässä ja Gerontologian tutkimuskeskuksessa. Anastasia työskentelee Gerontologia 2023 -kongressin sekä tutkimusaineistojen parissa ensi vuoden helmikuun puoliväliin asti. Töiden ohella Anastasia viimeistelee opintojaan muun muassa gradun kirjoittamisen parissa.

***

Jake Lin (FT) aloittaa 1.12.2022 osa-aikaisena (50%) postdoc-tutkijana Tampereen Yliopistossa, Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa, Terveystieteiden yksikössä. Hän työskentelee Juulia Jylhävän projekteissa.

***

Anniriikka Rantala (YTM) on aloittanut tohtoriopinnot Tampereen yliopistossa gerontologian oppialalla syksyllä 2022. Väitöskirjatutkimuksessa tarkastellaan hyviä vanhenemisen paikkoja sekä paikallisia hyvinvointipalveluita, joilla on pyritty edistämään ikääntyneiden kaupunkilaisten hyvinvointia ja hyvää vanhenemista urbaaneissa asuinympäristöissä. Väitöskirjan ohjaajina toimivat Outi Jolanki sekä Anu Siren.

***

Nimitykset

Jyväskylän yliopisto vihkii toukokuussa 2023 viisitoista uutta kunnia-tohtoria. Yliopiston tiedekunnat promovoivat kunnia-tohtoriksi henkilöitä, jotka ovat ansioituneet työelämässä, yhteiskunnallisissa tai tieteellisissä tehtävissä. Promootioon osallistuu myös suuri määrä promovoitavia maistereita ja tohtoreita. Professori **Marja Jylhä** promovoidaan Liikuntatieteellisen tiedekunnan kunnia-tohtoriksi.

Marja Jylhä on johtanut useita ikääntyvän väestön terveyttä, toimintakykyä ja hyvinvointia koskevia pitkittäistutkimuksia ja on kansainvälisesti erityisen tunnettu koetun terveyden tutkija. Hän on aktiivinen tiedepoliittinen toimija ja yhteiskunnallinen keskustelija. Jylhä on tuonut mediassa esiin väestön

vanhenemisen yhteiskunnallisia seurauksia ja kirjoittanut niistä useilla foorumeilla saaden työstään useita palkintoja.

– Tällaisen arvonimen saaminen on ihmeellinen ja käsittämätön kunnia, sanoo Marja Jylhä. Kiitos, Jyväskylän yliopisto! Mutta taaskaan ei pidä unohtaa, että kaikki se työ, josta tämä kunnianosoitus annetaan, on tehty vuosien varrella yhdessä hienojen työtovereiden, ensin itseäni vanhempien ja sitten nuorempien kanssa. Iloitaan tästä siis yhdessä!

Yliopiston tiedekunnat promovoivat kunniatohtoriksi henkilöitä, jotka ovat ansioituneet työelämässä, yhteiskunnallisissa tai tieteellisissä tehtävissä.

***

Linda Enroth on nimitetty Tampereen yliopiston Yhteiskuntatieteiden tiedekuntaneuvoston jäseneksi. Tiedekuntaneuvoston toimikausi on neljä kalenterivuotta.

***

Paljon onnea kaikille!

Congratulations to all!

Palkinnot / Awards

Gerontologian professori **Marja Jylhälle** myönnettiin lauantaina 29.10.2022 yksi vuoden 2022 Tietokirjailijapalkinnoista.

Marja Jylhä on Tampereen yliopiston gerontologian professori ja toiminut myös Tampereen yliopiston tutkimusvararehtorina. Lisäksi Jylhä oli pitkään Tampereen ja Jyväskylän yliopistojen yhteisen Gerontologian tutkimuskeskuksen (GEREC) johtaja ja varajohtaja. Hän on parhaillaan Suomen Akatemian rahoittaman Ikääntymisen ja hoivan tutkimuksen huippuyksikön (CoEAgeCAare) Tampereen ryhmän johtaja.

Suomalaisen gerontologian tutkimuksen uranuurtajana ja primus motorina vuosikymmenet toiminut Jylhä jatkaa tällä hetkellä tutkimustyötään osapäiväisenä professorina. Uusimmassa tietokirjassaan Vanhuustutkijan koronavuosi – myöhäiskeski-ikä ja pitkäikäisyyden vallankumous (Vastapaino, 2021) Jylhä penää suomalaiseen keskusteluun uudenlaista ikäajattelua.

<https://vastapaino.fi/sivu/tuote/vanhuustutkijan-koronavuosi/3858860>

Marja Jylhä on akateemisen uransa ohella tunnettu ja arvostettu yhteiskunnallinen keskustelija. Hänen näkemyksensä vanhustenhuollosta ovat perusteltuja ja rakentavia. Jylhä uskaltaa olla eri mieltä, ja hän onkin tuonut rohkeita ja oivaltavia näkemyksiään esiin vuosikymmenten ajan lukuisilla eri foorumeilla.

Suomen tietokirjailijat ry:n myöntämät palkinnot jaettiin Helsingin Kirjamessuilla. Nyt 22. kertaa jaetut palkinnot ovat suuruudeltaan 8 000 euroa, ja ne myönnetään tunnustuksena laajasta ja ansiokkaasta tietoteostuotannosta.

***

Paljon onnea! Congratulations!

Esitykset / Presentations

22.11.2022 **Linda Enroth**: Tiedotustilaisuus Tervaskannot 90+ tutkimuksen vuoden 2022 postikyselyn alustavista tuloksista. Tampereen kaupungin kotihoidon henkilöstön KOHOTA-verkosto.

8.11.2022 **Linda Enroth**: Tiedotustilaisuus Tervaskannot 90+ tutkimuksen vuoden 2022 postikyselyn alustavista tuloksista. Tampereen kaupungin hoitotyön verkosto (HOTKE).

10.11.2022: **Forma L**: Ikääntyneiden arkikuntoutuksen ominaispiirteet. Esitys UHealthin tutkimustieto käyttöön -työpajassa Keusoten kanssa 10.11.2022 (Teams).

9.-12.11.2022: **Pulkki J, Forma L, Jylhä M, Raitanen J, Aaltonen M**: The use of health care among people aged 70+ with and without dementia in 2018, 2019, and 2020 in Finland. Poster presentation in European Public Health Conference. 9.-12.11.2022, Berlin, Germany.

15.10.2022 **Anu Siren**: Aika, sukupolvi ja ikä: Muutoksia myöhäisessä aikuisiässä. Eläkeläiset ry, Pirkanmaan aluejaoston 50-vuotisjuhla.

4.-5.10.2022: Ristolainen H, Forma L, Hawkins J, Tiilikainen E: Study protocol of a mixed method pragmatic quasi-experimental trial to evaluate the day activity services targeted for older home care clients in Finland. Posteresitys Vaikuttavuuden tutkimuksen päivät 4.-5.10.2022 Kuopiossa.

4.-5.10.2022 **Jenni Kulmala**, Tiia Ngandu, Pia Pulkkinen, Teija Hammar, Miia Kivipelto. Aivoterveysten edistämisen jalkauttamisen haasteet ja mahdollisuudet. Vaikuttavuuden tutkimuksen päivät 2022, Oct 2022, Kuopio, Finland.

28.-30.9.2022: Hanna-Maria Roitto, Tiia Ngandu, Jenni Lehtisalo, **Jenni Kulmala**, Tiina Laatikainen, Timo Strandberg, Riitta Antikainen, Jaakko Tuomilehto, Hilikka Soininen, Miia Kivipelto. Experience of social inclusion and its relationship with isolation measures during COVID-19 pandemic among older adults at risk of developing cognitive impairment: results from the FINGER-study. 18th EuGMS Congress, 28-30 September 2022, London.

14.-16.9.2022: **Jenni Kulmala**. Work-related stressors in relation to older age cognitive functioning. Industrial Relations in Europe Conference (IREC). 14-16 September 2022, Tampere, Finland. (session chair)

11.9.2022: **Jenni Kulmala**. Kansalliset senioriopettajapäivät. Luento: Aivoterveysten ylläpito – korona-ajan merkitys ja uusimmat suositukset.

9.9.2022: **Aaltonen, Forma, Raitanen, Jylhä, Pulkki**: Long-term care and health care use among people aged 70+ with dementia in 2018, 2019 and 2020. Oral presentation. International Long-Term Care Policy Network (ILPN) Conference. September 9th 2022, London UK.

23.-25.8.2022: Hanna-Maria Roitto, Tiia Ngandu, Jenni Lehtisalo, **Jenni Kulmala**, Tiina Laatikainen, Timo Strandberg, Riitta Antikainen, Jaakko Tuomilehto, Hilikka Soininen, Miia Kivipelto. Experience of social inclusion and its relationship with isolation measures during COVID-19 pandemic among older adults at risk of developing cognitive impairment: results from the FINGER-study. Kuopio Alzheimer symposium, Aug 2022, Kuopio, Finland.

23.-25.8.2022: Jenni Lehtisalo, Zhi Zhou, Tiia Ngandu, Francesca Mangialasche, Alina Solomon, **Jenni Kulmala**, Tiina Laatikainen, Timo Strandberg, Riitta Antikainen, Jaakko Tuomilehto, Hilka Soininen, Miia Kivipelto for the FINGER study group. Long-term lifestyle changes in the context of dementia prevention and COVID pandemic – the FINGER trial. Kuopio Alzheimer symposium, Aug 2022, Kuopio, Finland.

23.-25.8.2022: Inna Lisko, Eija Kekkonen, Anette Hall, Krister Håkansson, Tiia Ngandu, Alina Solomon, Miia Kivipelto & **Jenni Kulmala**. Loneliness and waist circumference as predictors of cognitive and physical functioning in the oldest old age in the CAIDE study. Kuopio Alzheimer symposium, Aug 2022, Kuopio, Finland.

13.7.2022: SuomiAreenan keskustelu, ratkaisudialogi: Kuinka elää sadan vuoden elämä – ja onnistuuko se kestäväällä tavalla? Keskustelemassa **Päivi Topo**, Merja Mäkisalo-Ropponen, **Anu Siren** ja Tiina Vaittinen.

7.7.2022: Jyväskylän kesän paneelikeskustelussa *Mielekästä liikettä vanhana?* Teppo Kröger, Sira Karvinen, **Jenni Kulmala**, Katja Kokko ja Sakari Taipale. Tallenne: <https://jyvaskylankesa.fi/tapahtumat/mielekasta-liiketta-vanhana/>

15.–17.6.2022: **Tuominen, K.**, Pirhonen, J., **Lumme-Sandt, K.**, **Jolanki, O.**, Ahosola, P. & Pietilä, I. (2022). No place to go? Older people reconsidering the meaning of social spaces in the context of the COVID-19 pandemic. Suullinen esitelmä konferenssissa. Longer lives, better care? Midterm Congress CoE AgeCare 2022. 15.–17.6.2022. Tampere, Suomi.

15.–17.6.2022: **Enroth, L.**, **Kananen, L.**, **Halonen, P** & **Jylhä, M.** Health expectancies by educational attainment at the age of 90 and decomposition of disabled life expectancy into contributions of chronic conditions. The Vitality 90+ Study 2010 and 2018. Centre of Excellence in Research on Ageing and Care (CoE AgeCare) Mid-Term Congress 'Longer lives, better care? Tampere, Finland (15.-17.6.2022)

14.6.2022: **Anu Siren**: Pitkä elämä yhteiskunnallisena ja inhimillisenä ilmiönä (juhlaluento)
https://www.youtube.com/watch?v=Y-R1tr1t8OY&feature=emb_logo

8.6.2022: **Anu Siren**: Subjective life expectancy and intended retirement age in the era of longevity: Do we see an increasing commodification of life's time? The 26th Nordic Congress of Gerontology (NKG26), Odense.

8.–10.6.2022: **Tuominen, K.**, Pirhonen, J., **Lumme-Sandt, K.**, **Jolanki, O.**, Ahosola, P. & Pietilä, I. (2022). Social spaces of older persons and the COVID-19 pandemic. Suullinen esitelmä konferenssissa. 26th Nordic Congress of Gerontology. 8.–10.6.2022, Odense, Tanska.

8.–10.6.2022: **Tiainen, K.**, **Raitanen, J.**, **Jylhä, M** & **Jolanki, O.** Associations between physical and social activity and well-being of older people. Nordic Congress of Gerontology, June 2022, Odense, Denmark.

8.–10.6.2022: Tirkkonen A, Törmäkangas T, Hänninen T, **Kulmala J**, Kivipelto M, Stigsdotter Neely A, Sipilä S. Determinants of the effects of physical and cognitive training on executive functions in older adults: exploratory analysis of a RCT. Nordic Congress of Gerontology, June 2022, Odense, Denmark.

8.–10.6.2022: **Jenni Kulmala**, Elisa Neuvonen, Eija Kekkonen, Jenni Lehtisalo, Tiia Ngandu, Alina Solomon, Miia Kivipelto. Depressive symptoms as modifiers of physical activity and lifestyle behaviour in older people. Nordic Congress of Gerontology, June 2022, Odense, Denmark.

8.–10.6.2022: Inna Lisko, Eija Kekkonen, Anette Hall, Tiia Ngandu, Alina Solomon, Miia Kivipelto, **Jenni Kulmala**. Psychosocial factors as determinants of physical and cognitive functioning among the oldest old. Nordic Congress of Gerontology, June 2022, Odense, Denmark.

Muut uutiset / Other news

Blogit

Teija Hammar, Pia Pulkkinen, **Jenni Kulmala**. Alkava muistisairaus vai hatara pää? Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen blogi. 21.9.2022 Alkava muistisairaus vai hatara pää? - THL-blogi

Gerontoblogi 7.9.2022: **Anu Siren**. Hyvinvointivaltion tulevaisuus ja itseään toteuttavat ennusteet. <https://www.gerec.fi/hyvinvointivaltion-tulevaisuus-ja-itseaan-toteuttavat-ennusteet/>

Media

Federica Previtali, Pirjo Nikander & Katja Keskinen: Unit-lehti 18.11.2022. Too old for work? Age is the most common cause for discrimination. <https://www.tuni.fi/unit-magazine/en/articles/too-old-work-age-most-common-cause-discrimination>

Jenni Kulmala: Aamulehti 1.11.2022 Muistisairaiden määrä uhkaa moninkertaistua – näin pienennät omaa mahdollisuuttasi sairastua: tartu ensin isoimpaan riskiin. <https://www.aamulehti.fi/terveys/art-2000009154113.html>

Jenni Kulmala: KMV-lehti 20.9.2022. Muistiprofessori Mänttä-Vilppulasta – ”Lähes puolet muistisairauksista olisi ehkäistävissä terveellisillä elintavoilla”, toteaa Jenni Kulmala <https://www.kmvlehti.fi/elamanmeno/art-2000009082940.html>

Jenni Kulmala: Helsingin Sanomat 4.10.2022 Työkaverin nimen unohtaminen on kiusallista, mutta ei tavatonta – Näin saat sen tahdikkaasti selville. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009105000.html>

Marja Jylhä: Super 28.9.2022. Gerontologian professori Marja Jylhä: ”Henkilöstömitoituksen peruminen on omiaan karkottamaan hoitajia alalta” https://www.superlehti.fi/ajankohtaista/gerontologian-professori-marja-jylha-henkilostomitoituksen-peruminen-on-omiaan-karkottamaan-hoitajia-alalta/?fbclid=IwAR0T_4DcP0v3SKBEe1hzS9awWc2u1M-RPFYIT5Qr9avxnn7x_-1P5PLpOE

Marja Jylhä: YLE 18.9.2022. Emeritaprofessori ihmettelee: hoitajapula yllätti hallituksen, vaikka siitä on varoiteltu 20 vuotta. <https://yle.fi/a/3-12629174>

Anu Siren: Aamulehti 21.8.2022. Yksi muutos lehti-haastatteluissa paljasti tutkija Anu Sirenille, että iäkkäät ovat nyt yhä näkyvämmiin esillä – Hänen mielestään 73 vuoden eläkeikä ei kuulosta lainkaan kamalalta. <https://www.aamulehti.fi/i ihmiset/art-2000008990719.html>

Marja Jylhä. YLE 18.8.2022. Pystymmekö antamaan vanhuksille hyvää hoitoa? Vanhustenhoito on kriisissä. Terveyskeskusten päivystyksissä ikäihmiset jonottavat pitkiä aikoja jatkohoitopaikkaa. Miten inhimillisesti pystymme hoitamaan vanhuksia? Keskustelemassa vanhusasiavaltuutettu **Päivi Topo** ja Tampereen yliopiston gerontologian professori **Marja Jylhä**. Keskustelu on katsottavissa Yle Areenassa: https://areena.yle.fi/1-63213858?fbclid=IwAR1sVfrkF2UdUKVfMPSQOcr3l_TMr4FbttGle9a_vcjfspbjx7_EYF5Pv9U

Linda Enroth & Marja Jylhä: Tamperelainen 23.6.2022. Miten tervaskannot elävät Tampereella? Tutkijat odottavat vastauksia 90-vuotialta ja vanhemmilta – ”Ihmisillä on välillä aika kummallisia mielikuvia tästä ikryhmästä”.

Leena Forma: 21.6.2022. Helsingin Sanomat. Mieli-pidekirjoitus: Kotihoidon kustannukset vaihtelevat paljon

Linda Enroth & Marja Jylhä: Unit - Tampereen korkeakoulu-yhteisön verkkolehti 17.6.2022. Ihmisen ei tarvitse olla fyysisesti täydellinen nauttiakseen elämästä.

Linda Enroth & Marja Jylhä: Hervannan Sanomat 15.6.2022. Yli 90-vuotiaiden elämää tutkitaan.

Tapahtumat

Professori Mia Kivipellon sekä professori Mai-Lis Helléniuksen uutuuskirja Aivoterveys antaa käytännön neuvoja siihen, miten omaa aivoterveystään voi edistää ja pienentää riskiä sairastua muistisairauteen.

Aivoterveys-kirjan julkistamistilaisuus järjestettiin webinaarina 25.11.2022. Keskustelemassa olivat professori Miia Kivipelto, gerontologian tenure track -professori **Jenni Kulmala** sekä toimittaja Tuija Metsäaho. Keskustelun tallenne on katsottavissa Youtubessa kahden viikon ajan.

<https://www.youtube.com/watch?v=MT6gUuKCFRA>

Tulevat tapahtumat

Mitä Tampereen 90-vuotiaille kuuluu? Tervaskannot 90+ -tutkimushankkeen tiedotustilaisuus 8.12.2022 klo 12.30–14 Kulttuuritalo Laikussa.

Tervaskannot 90+ tutkimushankkeen vuoden 2022 postikysely on päättynyt, ja nyt on aika kokoontua keskustelemaan, mitä Tampereen vanhimille kuuluu. Tervaskannot 90+ tutkimuksessa on kerätty tietoa 90 vuotta täyttäneiden tamperelaisten elämäntilanteesta, terveydestä ja toimintakyvystä sekä avunsaamisesta ja palvelujen käytöstä jo vuodesta 1995.

<https://www.laikku.fi/tapahtuma/2022-12-08/Mita-Tampereen-90-vuotiaille-kuuluu-Tervaskannot-90--tutkimushankkeen-tiedotustilaisuus>

Julkaisut / Publications

von Bonsdorff M. Haurastunutkin vanhus hyöty elintapainventiosta. Tieteellinen pääkirjoitus. Suomen Lääkärilehti 2022;77:e33370

Eriksson MD, Eriksson JG, Korhonen P, Koponen H, Salonen MK, Mikkola TM, Kajantie E, Wasenius NS, **von Bonsdorff M**, Kautiainen H, Laine MK. Depressive symptoms and mortality-findings from Helsinki birth cohort study. Acta Psychiatr Scand. 2022 Oct 20. doi: 10.1111/acps.13512.

Fadjukoff, P., Kainulainen, S., Pirhonen, J., Saaranen, T., **Valokivi, H.**, & Vauhkonen, A. (2022). Sosiaalinen hyvinvointi turvaa terveyttä. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti, 59(3).

<https://doi.org/10.23990/sa.111453>

***

Föhr T, Törmäkangas T, Lankila H, Viljanen A, Rantanen T, Ollikainen M, Kaprio J, Sillanpää E. The association between epigenetic clocks and physical functioning in older women: a three-year follow-up. J Gerontol A Biol Sci Med Sci, 2022. 77(8):1569–1576. <https://doi.org/10.1093/gerona/glab270>

Tiina's article was highlighted as "Editors choice".

Tiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2022/08/nopeammin-vanhenevien-liikkumiskyky-heikkenee-aiemmin>

***

Haapanen MJ, Mikkola TM, Kortelainen L, Jylhävä J, Wasenius NS, Kajantie E, Eriksson JG, **von Bonsdorff MB.** Body composition in late midlife as a predictor of accelerated age-associated deficit accumulation from late midlife into old age: a longitudinal birth cohort study. J Gerontol A Biol Sci Med Sci. 2022 Nov 26:glac233. doi: 10.1093/gerona/glac233.

***

Herranen P, Palviainen T, Rantanen T, Tiainen K, Viljanen A, Kaprio J, Sillanpää E. A polygenic risk score for hand grip strength predicts muscle strength and functional capacity outcomes among older women. Medicine&Science in Sport&Exercise, 2022. 54(11), 1889-1896.

<https://doi.org/10.1249/mss.0000000000002981>

Tiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2022/08/ikaantuvan-naisen-lihasvoimaa-ja-fyysista-toimintakykya-voidaan-ennustaa-uuden-genomityokalun-avulla>

Päivi's article was featured in ACSM's Sports Medicine Bulletin by invited Active Voice commentary "Muscle strength genotype predicts functional capacity at older age" written by **Elina Sillanpää.**

***

Kankaanpää A, Tolvanen A, Heikkinen A, Kaprio J, Ollikainen M, Sillanpää E. The role of adolescent lifestyle habits in biological aging: A prospective twin study. eLife, 2022. 11:e80729.

<https://doi.org/10.7554/eLife.80729>

Tiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2022/11/nuoruuden-epaterveelliset-elintavat-nakyvat-nopeampana-biologisena-vanhenemisena-aikuisuudessa>

eLife Digest: <https://elifesciences.org/articles/80729#digest>

***

Kankaanpää A., Tolvanen A., **Saikkonen P.**, Heikkinen A., **Laakkonen, E.K.**, Kaprio J., Ollikainen M. & **Sillanpää E.** Do Epigenetic Clocks Provide Explanations for Sex Differences in Life Span? A Cross-Sectional Twin Study. *The Journals of Gerontology: Series A*, 2022. 77(9): 1898–1906, <https://doi.org/10.1093/gerona/glab337>

Tiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2022/09/miehet-vanhenevat-nopeammin-kuin-naiset-mutta-nuorempi-sukupuolvi-kuroo-eroa-umpeen>

Press release: <https://www.jyu.fi/en/current/archive/2022/10/men-age-faster-than-women-but-the-younger-generation-is-closing-the-gap>

Article's Altmetrics Attention score is 231, which indicates high Attention Score compared to outputs of the same age and source (98th percentile). At the moment the paper is ranked #41 of 3,615 papers published in this journal.

***

Karhulahti, V., Vahlo, J., Martončík, M., Munukka, M., Koskimaa, R., & **von Bonsdorff, M.** Ontological Diversity in Gaming Disorder Measurement: A Nationally Representative Registered Report. *Addiction, Research & Theory*. DOI: 10.1080/16066359.2022.2115033

Kekäläinen, T., Luchetti, M., Sutin, A., & Terracciano, A. 2022. Functional capacity and difficulties in activities of daily living from a cross-national perspective. *Journal of Aging and Health*. <https://doi.org/10.1177/08982643221128929>

Kekäläinen, T., Luchetti, M., Aschwanden, D., Sutin, A., & Terracciano, A. 2022. Individual and country-level factors associated with self-reported and accelerometer-based physical activity in old age: A cross-national analysis of European countries. *European Journal of Ageing*. <https://doi.org/10.1007/s10433-022-00737-8>

Kekäläinen, T., Tammelin, T. H., Hagger, M. S., Lintunen, T., **Hyvärinen, M.**, Kujala, U. M., ... & **Kokko, K.** (2022). Personality, motivational, and social cognition predictors of leisure-time physical activity. *Psychology of Sport and Exercise*, 60, 102135.

Kekäläinen, T., Terracciano, A., **Tirkkonen, A.**, **Savikangas, T.**, Hänninen, T., Neely, A. S., ... & **Kokko, K.** (2023). Does personality moderate the efficacy of physical and cognitive training interventions? A 12-month randomized controlled trial in older adults. *Personality and Individual Differences*, 202, 111957.

Kekäläinen, T., Karvonen, J., **Törmäkangas, T.**, Pulkkinen, L., & **Kokko, K.** (2022). Pathways from childhood socioemotional characteristics and cognitive skills to midlife health behaviours. *Psychology & Health*, 1-19.

Kiuru, H., Outila, M. & **Valokivi, H.** (2022). Vanhan ihmisen haavoittuvuus ja hoivateknologia kodissa. Teoksessa Raitakari, S., Günther, K. & Räsänen, J.-M. (toim.) *Koti, hyvinvointityö ja haavoittuvuus*. Tampere: Tampere University Press, 347-377. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-359-038-0>

Koivunen, K., Portegijs, E., **Sillanpää, E.**, **Eronen, J.**, **Kokko, K.**, & **Rantanen, T.** (2022). Maintenance of high quality of life as an indicator of resilience during COVID-19 social distancing among community-dwelling older adults in Finland. *Quality of Life Research*, 31(3), 713-722.

- Kokko, K.**, & Heimonen, S. (2022). Mielen hyvinvointi ja positiivinen mielenterveys. Teoksessa T. Rantanen, K. Kokko, S. Sipilä, & A. Viljanen (toim.). *Gerontologia* (5. painos) (s. 299–305). Helsinki: Duodecim.
- Kokko, K.**, & **Kekäläinen, T.** (2022). Persoonallisuus. Teoksessa T. Rantanen, K. Kokko, S. Sipilä, & A. Viljanen (toim.). *Gerontologia* (5. painos) (s. 306–314). Helsinki: Duodecim.
- Kontro T, **Bondarev D**, Pyykönen K-M, **von Bonsdorff M**, Laakso L, Suominen H, **Korhonen MT**. Motives for competitive sports participation in masters track and field athletes: Impact of sociodemographic factors and competitive background. *PLoS One* 2022 Nov 2;17(11):e0275900. doi: 10.1371/journal.pone.0275900.
- Korhonen MT**, Kujala U, Kettunen J, Korhonen O, Kaprio J, Sarna S, **Törmäkangas T**. Longitudinal associations of high-volume and vigorous-intensity exercise with hip fracture risk in men. *Journal of Bone and Mineral Research* 2022; 37(8), 1562–1570.
- Leppä, Heidi** (2022). Walking modifications as facilitators of mobility in old age. JYU dissertations. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/83966>
- Marttila S, Tamminen H, Rajić S, Pashupati MP, Lehtimäki T, Raitakari O, Kähönen M, Kananen L, Jylhävä J, Hägg S, Delerue T, Peters A, Waldenberger M, Kleber ME, März W, Luoto R, Raitanen J, **Sillanpää E**, **Laakkonen EK**, Heikkinen A, Ollikainen M, Raitoharju E. Methylation status of VTRNA2-1/nc886 is stable across human populations, monozygotic twin pairs and in majority of somatic tissues. *Epigenomics*, 2022. 14:18, 1105-1124 doi: <https://doi.org/10.1101/2022.06.21.496995>
- Pirnes KP, Kallio JJ, Hakonen H, Hautala AJ, **Joensuu L**, Häkkinen AH, Tammelin TH. (2022). Physical fitness characteristics and neck and shoulder pain incidence in school-aged children – A 2-year follow-up. *Health Science Reports*. 5(6), e852
- Savikangas, Tiina** (2022). Physical activity among community-dwelling older adults : relationships with body composition and physical capacity, and the effects of physical and cognitive training, multimorbidity patterns, and executive functions. JYU dissertations. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/83609>
- Sievänen, T**, **Korhonen, T-M**, **Jokela, T**, et al. Systemic circulating microRNA landscape in Lynch syndrome. *Int J Cancer*. 2022; 1- 13. doi:10.1002/ijc.34338
- Sievänen T**, **Korhonen T-M**, **Jokela T**, Ahtiainen M, Lahtinen L, Kuopio T, Lepistö A, **Sillanpää E**, Mecklin J-P, Seppälä TT, **Laakkonen EK**. Systemic circulating microRNA landscape in Lynch syndrome. *Int J Cancer*. 2022; 1- 13. doi:10.1002/ijc.34338
- Siltanen, S., Portegijs, E., **Saajanaho, M.**, Pynnönen, K., **Kokko, K.**, & **Rantanen, T.** (2022). Self-rated resilience and mobility limitations as predictors of change in active aging during COVID-19 restrictions in Finland: a longitudinal study. *European Journal of Ageing*, 19(3), 475-484.
- Stephan, Y., Sutin, A. R., Canada, B., Deshayes, M., **Kekäläinen, T.**, & Terracciano, A. 2022. Five-factor model personality traits and grip strength: Meta-analysis of seven studies. *Journal of Psychosomatic Research*, 160, 110961. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2022.110961>
- Tirkkonen A**, **Törmäkangas T**, Kulmala J, Hänninen T, Neely AS, **Sipilä S**. Participant characteristics associated with the effects of a physical and cognitive training program on executive functions. *Front Aging Neurosci*. 2022 Oct 25;14:1038673. doi: 10.3389/fnagi.2022.1038673. PMID: 36389079; PMCID: PMC9640753.

Turunen, K. M., **Kokko, K., Kekäläinen, T.**, Alén, M., Hänninen, T., Pynnönen, K., ... & Sipilä, S. (2022). Associations of neuroticism with falls in older adults: do psychological factors mediate the association?. *Aging & Mental Health*, 26(1), 77-85.

Gerontologia, uudistettu painos

Kauttaaltaan päivitetty Gerontologia antaa uusimpiin tutkimustuloksiin perustuvan kokonaiskuvan väestön ikääntymisestä, terveydestä ja toimintakyvystä, yksilön vanhenemiseen liittyvistä muutoksista, toimintakyvyn arvioinnista ja toimintakyvyn ylläpitämisen ja parantamisen keinoista itsenäisen elämän turvaajina viimeisiin elinvuosiin saakka. Lisäksi tarkastellaan keinoja ja mahdollisuuksia edistää hyvää vanhenemista ja ylläpitää työkykyä.

Gerontologia soveltuu sosiaali- ja terveydenhoitoalaa, lääketiedettä, yhteiskunta- ja kasvatustieteitä, liikuntatieteitä ja terveystieteitä opiskelevien oppikirjaksi. Teos soveltuu myös täydennyskoulutukseen monilla niillä ammattialoilla, joilla ihmisen vanheneminen ja hyvään vanhuuteen liittyvät kysymykset ovat ajankohtaisia.

Uudistetun painoksen ovat toimittaneet päätoimittaja, professori **Taina Rantanen**, tutkimusjohtaja **Katja Kokko**, professori, dekaani **Sarianna Sipilä** sekä yliopistonlehtori **Anne Viljanen**.

Uudistetussa painoksessa on kirjoittajina useita Gerontologian tutkimuskeskuksen tutkijoita Jyväskylästä ja Tampereelta: Mikaela von Bonsdorff, Jyrki Jyrkämä, Laura Kananen, Sira Karvinen, Tiia Kekäläinen, Kirsi E. Keskinen, Kaisa Koivunen, Katja Kokko, Marko Korhonen, Jenni Kulmala, Eija Laakkonen, Saara Marttila, Pirjo Nikander, Merja Rantakokko, Timo Rantalainen, Taina Rantanen, Isto Ruoppila, Milla Saajanaho, Elina Sillanpää, Sarianna Sipilä, Harri Suominen, Tuuli Suominen, Timo Suutama sekä Sakari Taipale.

<https://verkkokauppa.duodecim.fi/60246.html>

Muut julkaisut/Other publications

Aejmelaeus Riitta, Hartikainen Kaisa, Kaila Kai, Keltto Tarja, Korkeila Jyrki, Larivaara Meri, **Lisko Inna**, Lähteenkorva Satu, Ojanen Ville, Pyykkö Mika, Ristikari Tiina, Sajaniemi Nina, Unkila Kaisa. 2022. Kansallinen aivoterveysohjelma: Inhimillisesti kestävä, aivoterveyttä tukeva yhteiskunta. Aivoliiton raportti. <https://www.aivoliitto.fi/aivoliitto-ry/kansallinen-aivoterveysohjelma/#f134e845>

Väitökset/Dissertations

Tiina Savikankaan gerontologian ja kansanterveyden väitöskirja Physical activity among community-dwelling older adults: Relationships with body composition and physical capacity, and the effects of physical and cognitive training, multimorbidity patterns, and executive functions tarkastettiin perjantaina 4.11.2022 Jyväskylän yliopiston Historica-rakennuksen salissa H320. Vastaväittäjänä toimi professori Raija Korpelainen (ODL Liikuntaklinikka) ja kustoksena professori, dekaani **Sarianna Sipilä** (Jyväskylän yliopisto).

Lisätietoja: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2022/10/4-11-2022-ttm-tiina-savikangas-liikuntatieteellinen-tiedekunta-gerontologia-ja-kansanterveys>

Tiina Savikangas defended her doctoral dissertation in Gerontology and Public Health "Physical activity among community-dwelling older adults: Relationships with body composition and physical capacity, and the effects of physical and cognitive training, multimorbidity patterns, and executive functions" on 4.11.2022. Professor Raija Korpelainen (ODL Liikuntaklinikka, Finland) acted as an opponent and Professor Sarianna Sipilä (University of Jyväskylä) as a custos. The doctoral dissertation is held in Finnish.

Lisätietoja: <https://www.jyu.fi/en/current/archive/2022/10/4-11-2022-m-sc-tiina-savikangas-faculty-of-sport-and-health-sciences-gerontology-and-public-health>

Heidi Lepän terveystieteiden väitöskirjan "Walking Modifications as Facilitators of Mobility in Old Age" tarkastustilaisuus pidettiin perjantaina 2.12.2022 Jyväskylän yliopiston Ruusupuistossa. Vastaväittäjänä toimi professori Eija Lönnroos (Itä-Suomen yliopisto) ja kustoksena professori **Taina Rantanen** (Jyväskylän yliopisto).

Lisätietoja: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2022/11/2-12-2022-ttm-heidi-leppa-liikuntatieteellinen-tiedekunta-gerontologia-ja-kansanterveys/tiedote?fbclid=IwAR2P-6DPcnn59Cat9Ui2kxc34XG2rFQffQd3JPJZic3OCCKCHbnokgSLbFk>

Heidi Leppä defended her doctoral dissertation in Gerontology and Public Health "Walking Modifications as Facilitators for Mobility in Old Age" on Friday 2.12.2022. Professor Eija Lönnroos acted as an opponent (University of Eastern Finland, Finland) and Professor **Taina Rantanen** as a custos (University of Jyväskylä).

Read more: <https://www.jyu.fi/en/current/archive/2022/11/2-12-2022-m-sc-heidi-leppa-faculty-of-sport-and-health-sciences-gerontology-and-public-health>

***

Lämpimät onnittelut! Congratulations

Rahoitukset / Funding

Kuntoutumis- ja liikuntasäätiö Peurungan ja Jyväskylän yliopiston yhteistyö on myöntänyt 5000 euron tutkimusmäärärahan **Johanna Aholan** väitöskirjatutkimukseen. Rahoitettu väitöskirjatutkimuksen osatyö käsittelee elintapojen kasautumista ja pysyvyyttä keski-iäkuisuudesta myöhäsaikuusiän kynnykselle asti. Tutkimus perustuu Lapsesta aikuiseksi -pitkittäistutkimuksen sekä sen viimeisimmän, Suomen Akatemian rahoittaman TRAILS-hankkeen aineistoon.

Johanna Ahola received a research grant of 5000 € awarded by the Rehabilitation Foundation Peurunka and the University of Jyväskylä. The funded study related to the doctoral dissertation examines the clustering of health-related behaviors and stability of these clusters from middle to late adulthood. The research is based on the Jyväskylä Longitudinal study of Personality and Social Development and on its latest data collection called TRAILS, that is funded by the Academy of Finland.

***

Lämpimät onnittelut Johanna! Congratulations Johanna!

Palkinnot

Vuoden liikuntalääketieteellinen tutkimus 2022-kilpailun palkinnot jaettiin Liikuntalääketieteen päivillä.

Väitöskirjatutkija Maarit Janhunen (kuvassa oikealla) tutkimusryhmineen voitti kilpailun ensimmäisen palkinnon. Kilpailussa toiseksi sijoittui **Päivi Herranen** (kuvassa 2. oikealta), kolmanneksi **Niko Tynkkynen** (kuvassa 2. vasemmalta) ja neljänneksi **Laura Joensuu** (kuvassa vasemmalla). Kaikki palkitut tutkijat tulevat Jyväskylän yliopistosta ja Herranen, Tynkkynen sekä Joensuu myös Gerontologian tutkimuskeskuksesta!

<https://www.lts.fi/tapahtumat/lltp22/tutkimuskilpailu.html>

***

Vuoden nuoren tutkijan palkinnon Liikuntalääketieteen päivillä sai väitöskirjatutkija **Niko Tynkkynen** tutkimuksellaan Fyysisen aktiivisuuden genotyypin yhteys aerobiseen kuntoon sekä kardiometabolisiin sairauksiin ja niiden riskitekijöihin.

<https://www.lts.fi/tapahtumat/lltp22/tutkimuskilpailu.html>

***

Väitöskirjatutkija **Päivi Herranen** posterit palkittiin sekä ohjausryhmän että yleisön suosikkina Monitieteellisessä tiedepäivässä Jyväskylässä. Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ja Jyväskylän yliopisto järjestivät yhteistyössä Monitieteellisen tiedepäivän torstaina 3.11.2022 sairaala Novassa. Vuosittain järjestettävässä tapahtumassa eri alojen tutkijat, käytännön toimijat sekä päättäjät kokoontuvat kuulemaan, keskustelemaan ja ottamaan kantaa tutkimuksen ajankohtaisiin kysymyksiin.

<https://www.jyu.fi/sport/fi/ajankohtaista/uutiset/vaitoskirjatutkija-paivi-herrala-palkittiin-jyu-n-ja-ksshp-n-monitieteellisessa-tiedepaivassa>

***

Gerontologian ja kansanterveyden oppiaineesta valmistunut terveystieteen maisteri **Sini Turunen** sai vuoden 2022 opinnäytetyöpalkinnon Sosiaalilääketieteelliseltä seuralta 14.11.2022 gradustaan *Resilienssin ja gerastenian yhteys ikääntyneillä henkilöillä*.

***

Lämpimät onnittelut kaikille palkituille!

Congratulations to all!

Uudet työntekijät & nimitykset / New co-workers & Appointments

Uusia apulaisprofessoreita GERECiin!

Riku Nikander (kuvassa vasemmalla) aloitti elokuun alussa kliinisen fysioterapian apulaisprofessorina.

Merja Rantakokko (kuvassa keskellä) aloitti syyskuun alussa gerontologisen kuntoutuksen apulaisprofessorina.

Elina Sillanpää (kuvassa oikealla) aloitti lokakuun alussa terveyden edistämisen apulaisprofessorina.

Viisivuotisen apulaisprofessorin aikana on tarkoitus pätevoityä professorin tehtävään Jyväskylän yliopiston tenure track -vakinaistamispolun mukaisesti. Apulaisprofessorit ovat Jyväskylän yliopiston ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhteisiä.

***

Ilkka Rautiainen on tietotekniikan (laskennallinen tiede) väitöskirjatutkija. Hän on valmistunut tietotekniikan insinööriksi (AMK) 2009 ja maisteriksi (FM) 2016. Väitöskirjassaan hänen kiinnostuksen kohteenaan ovat terveyteen liittyviin aineistoihin liittyvät erilaiset haasteet. Hänen tavoitteenaan on käyttää olemassa olevia terveysaineistoja ja koneoppimisen menetelmiä yksilöllisen ennakoinnin ja kuntoutuksen näkökulmasta sekä kehittää uusia keinoja näiden aineistojen tehokkaampaan hyödyntämiseen. Ilkka Rautiainen työskentelee GenActive tutkimusryhmässä Laura Joensuun yksilöllistetyn liikuntalääketieteen projekteissa.

***

Päivi Herranen sai Liikuntatieteellisen tiedekunnan palkallisen väitöskirjatutkijan paikan ajalle 1.9.2022-31.8.2025. Väitöskirjan otsikko on *Polygenic inheritance of muscle strength as a predictor of old-age adversities, recovery, and survival*.

***

Sini Turunen on aloittanut gerontologian ja kansanterveyden väitöskirjatutkijana Mikaela von Bonsdorffin tutkimusryhmässä.

***

Paljon onnea kaikille!

Congratulations to all!

Esitykset / Presentations

Laura Joensuu: Oral presentation. "Genetic predisposition for cardiovascular disease, physical activity, and mortality – Findings from the Finnish Twin cohort". Liikuntalääketieteen päivät 2022 organized by the Finnish society of sport sciences

Päivi Herranen: Oral presentation. "Genetically inherited muscle strength predicts common diseases and longer life span among the Finnish population". Liikuntalääketieteen päivät 2022 organized by the Finnish society of sport sciences

Niko Tynkkynen: Oral presentation. "Associations of physical activity genotype with aerobic fitness, cardiometabolic diseases and their risk factors". The National Congress of Sports and Exercise Medicine organized by the Finnish Society of Sport Sciences.

15.11.2022 **Teppo Kröger:** Hoivaköyhyys ja kotihoito, Kotihoito & Palveluasuminen, Helsinki

11.11.2022 TRAILS-tutkimuksen tutkijaryhmä (**Katja Kokko, Milla Saajanaho, Tiia Kekäläinen, Emmi Reinilä ja Johanna Ahola**) järjesti palauteseminaarin Lapsesta aikuiseksi -tutkimuksen uusimmasta TRAILS-aineistonkeruusta tutkimuksen osanottajille, tutkijoille ja tutkimusavustajille. Tilaisuudessa esiteltiin aineistonkeruun kulkua ja uusimpia tutkimustuloksia. Seminaaritalaisuus toteutettiin hybridinä Jyväskylän yliopiston Ruusupuistossa ja Zoomin välityksellä.

9.11.2022 **Teppo Kröger:** Vanhuspalvelujen haasteet, Muistikonferenssi, Helsinki

4.10.2022 **Teppo Kröger:** Hoivapalvelujen tulevaisuus, Perhehoitopäivät, Jyväskylä

3.11.2022. Posterisitys. **Ahola, J., Kekäläinen, T., Pulkkinen, L., Kinnunen, M.-L. & Kokko, K.** Persoonallisuuden profiileiden yhteys fyysiseen aktiivisuuteen. Terveyspsykologian päivät, Helsinki.

3.11.2022. Posterisitys. **Kekäläinen, T., Ahola, J., Sipilä, S., Saajanaho, M. & Kokko, K.** Who are willing to take an accelerometer? Terveyspsykologian päivät, Helsinki.

3.11.2022. Posterisitys. **Reinilä, E., Kekäläinen, T., Saajanaho, M. & Kokko, K.** Mielen hyvinvoinnin ja generatiivisuuden yhteydet ikävuosien 42 ja 61 välillä. Terveyspsykologian päivät, Helsinki.

Laura Joensuu: Oral presentation. "Geneettinen taipumus sepelvaltimotautiin, fyysinen aktiivisuus ja kuolleisuus suomalaisella kaksoskohortilla". Multidisciplinary science day (3.11.2022) organized jointly by Central Finland Health Care District and University of Jyväskylä

Päivi Herranen: Oral presentation "Genetically inherited muscle strength predicts common diseases and longer life span among the Finnish population" Multidisciplinary science day (3.11.2022) organized jointly by Central Finland Health Care District and University of Jyväskylä

Niko Tynkkynen: Poster presentation "Associations of physical activity genotype with aerobic fitness, cardiometabolic risk factors and diseases" Multidisciplinary Science Day (3.11.2022) organized jointly by Central Finland Health Care District and University of Jyväskylä.

Elina Sillanpää: Sex-specific associations between inherited muscle strength and mortality, the International 23rd Puijo Symposium, Kuopio, Finland

Katja Waller: Oral presentation. "Accelerometer based physical activity, sedentary behavior and mortality in Finnish twins". the International 23rd Puijo Symposium, Kuopio, Finland.

Laura Joensuu: Oral presentation. "Genetic predisposition for cardiovascular disease, physical activity, and mortality – A longitudinal follow-up study". the International 23rd Puijo Symposium, Kuopio, Finland.

Anna Kankaanpää: Oral presentation "Long-term physical activity, biological ageing and mortality in older adulthood – A prospective twin study". the International 23rd Puijo Symposium, Kuopio, Finland

Tiina Föhr: Oral presentation "Mortality associations with DNA based biological aging and physical functioning measures across 20-years follow-up", the International 23rd Puijo Symposium, Kuopio, Finland

Niko Tynkkynen: Oral presentation. "Polygenic inheritance of physical activity and its association with aerobic fitness". The International International 23rd Puijo Symposium, Kuopio, Finland.

Päivi Herranen: Oral presentation “Polygenic score of muscle strength predicts common diseases”. the International 23rd Puijo Symposium, Kuopio, Finland

Elina Sillanpää: Oral presentation “The epigenetic landscape of physical activity and healthy ageing” in an invited symposium “Epigenetics of Physical Activity and Healthy Ageing”, European College of Sport Sciences, Annual Meeting, Sevilla, Spain

Elina Sillanpää: Poster presentation “Inherited Muscle Strength Predicts Functional Capacity, Common Diseases and All-Cause Mortality” European College of Sport Sciences, Annual Meeting, Sevilla, Spain

Laura Joensuu: Oral presentation. “Physical activity, genetic predisposition for cardiovascular disease, and all-cause mortality: The Finnish Twin Cohort”. European College of Sport Sciences, Annual Meeting, Sevilla, Spain.

Niko Tynkkynen: Oral presentation. “Weak associations between polygenic risk score for physical activity and aerobic capacity in HUNT 3 Fitness Study”. European College of Sport Sciences, Annual Meeting, Sevilla, Spain.

14.7.2022 **Teppo Kröger:** Suomeen onnellisimmat asukkaat -paneelikeskustelu, SuomiAreena, Pori

7.7.2022: Jyväskylän kesän paneelikeskustelussa *Mielekästä liikettä vanhana?* **Teppo Kröger, Sira Karvinen,** Jenni Kulmala, **Katja Kokko** ja **Sakari Taipale**. Tallenne: <https://jyvaskylankesa.fi/tapahtumat/mielekasta-liiketta-vanhana/>

8.–10.6.2022: **Katja Kokko** (pj.) Symposium: "Late Adulthood Transition around Age 60: Findings from the Jyväskylä Longitudinal Study of Personality and Social Development", 26th Nordic Congress of Gerontology - kongressissa, 8.-10.6.2022, Odense, Tanska. Symposiumissa suullinen esitys **Kokko, K., Saajanaho, M., Ahola, J., Reinilä, E., & Kekäläinen, T.** (2022). (Non-)Participants of the Jyväskylä Longitudinal Study of Personality and Social Development around Age 60 (JYLS).

Elina Sillanpää: Oral presentation “Genetic and epigenetic scoring in physical functioning” in a symposium “Omics studies of aging”. the 26th Nordic Congress of Gerontology, Odense, Denmark

Päivi Herranen: Oral presentation “A polygenic risk score for hand grip strength predicts muscle strength and proximal and distal functional outcomes among older women” in a symposium “Gene-environment interplay in late-life health and function: Studies from the IGEMS consortium”. the 26th Nordic Congress of Gerontology, Odense, Denmark

Anna Kankaanpää: Poster presentation “The role of adolescent lifestyle habits in biological aging: a prospective twin study”. the 26th Nordic Congress of Gerontology, Odense, Denmark

6/2022 **Kankaanpää A.,** Tolvanen A., Joensuu L., Waller K., Heikkinen A., Kaprio J., Ollikainen M., **Sillanpää E.** Poster presentation/Short oral presentation: The International 23rd Puijo Symposium, Kuopio, Finland: Long-term physical activity, biological ageing and mortality in older adulthood – A prospective twin study

6/2022 **Kankaanpää A.,** Tolvanen A., Heikkinen A., Kaprio J., Ollikainen M., **Sillanpää E.** Poster presentation: 26th Nordic Congress of Gerontology, Odense, Denmark: The role of adolescent lifestyle habits in biological aging: a prospective twin study

Muut uutiset / Other news

Podcastit ja radio-ohjelmat/Podcasts and radio

Katja Kokko: 23.8.2022. YLE, Sari Valto. Kun keski-ikä yllätti naisen.

Sari Valton ohjelmassa vieraana Gerontologian tutkimuskeskuksen tutkimusjohtaja Katja Kokko Jyväskylän yliopistosta. Ohjelmassa keskusteltiin myös Laura Honkasalon uutuuskirjasta Keski-ikäinen elämäni. Ohjelma on kuunneltavissa Yle Areenassa: <https://areena.yle.fi/podcastit/1-62829610>

Blogit/Blog posts

Tolvanen, P. & **Kekäläinen, T.** Climate Justice in Cleveland. 27.06.2022. A blog post in the Fulbright Finland blog. <https://www.fulbright.fi/about-us/blog/climate-justice-cleveland>

Media

Elina Sillanpää: comment in "Lack of hand grip strength may indicate premature aging, research shows" in Medical News Today (22.11.2022).

Medical News Today is one of the fastest growing health information sites in the United States. Every month, more than 85 million people* from across the globe come to Medical News Today for our in-depth health information and the latest news in medical research.

https://www.medicalnewstoday.com/articles/lack-of-grip-strength-may-indicate-premature-aging?utm_source=ReadNext

Katja Kokko: Haastattelu "Suunta hukassa" TEHY-lehdessä nro 10, 2022.

Katja Kokko: Haastattelu "Viidenkymppin paremmalla puolella" Kauneus & terveyst -lehdessä nro 13, 2022.

Katja Kokko: Haastattelu "Vihdoinkin rento ikä" Tunne & mieli -lehdessä nro 5, 2022

Päivi Herranen: 18.8.2022 Suomen nivelyhdistys ry: Fyysistä toimintakykyä voi ennustaa <https://nivel.fi/fyysista-toimintakyky-voi-ennustaa/>

Päivi Herranen: 19.8.2022 Lääkärilehti: Ikääntyvän naisen lihasvoimaa voidaan ennustaa genomityökälulla <https://www.laakarilehti.fi/tieteessa/ikaantyvän-naisen-lihasvoimaa-voidaan-ennustaa-genomityokalulla/?public=85e9edc5df658893432c2bcb227b0fe3>

Muut uutiset

Katja Kokko ja **Sakari Taipale** ovat toimineet vuonna 2022 Jyväskylän yliopiston hyvinvoinnin tutkimuksen verkoston puheenjohtajina yhdessä Maarit Alasuutarin kanssa.

<https://www.jyu.fi/fi/tutkimus/jyuwell>

TAMPERE & JYVÄSKYLÄ

Tervetuloa Gerontologia 2023 -kongressiin 8.-10.2.2023 Tampere-talolle

Kongressin teemana on **Ikääntymisen uusi aika**, joka viittaa sekä väestön vanhenemiseen että vanhuuden toimintakyvyn muutoksiin. Kongressissa käsitellään vanhenemisen ilmiötä ja ikääntyneiden ihmisten toimintakyvyn, aktiivisuuden, hyvinvoinnin, hoidon, tuen ja palveluiden haasteita ja mahdollisuuksia. Kongressin pääpuhujina ovat muun muassa **Tom Kirkwood, Amanda Grenier, Teppo Kröger, Anu Siren ja Esa Jämsen**.

Tapahtuma on perinteisesti joka kolmas vuosi järjestettävä monialainen kongressi, joka kokoaa yhteen laajasti kaikki iäkkäiden parissa toimivat asiantuntijat. Gerontologia 2023 on sarjassaan 10. kongressi. Tällä kertaa samassa yhteydessä järjestetään myös vuosittaiset Geriatripäivät, mikä laajentaa entisestään tapahtuman monitieteistä ja moniammatillista luonnetta. Kongressin järjestävät Tampereen yliopisto ja Gerontologian tutkimuskeskus sekä kolme alan yhdistystä: Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry, Suomen Geriatrit ry ja Societas Gerontologica Fennica ry.

Ilmoittautuminen kongressiin: to 1.9. – pe 27.1.2023
Gerontologia 2023 -kongressi: ke 8.2 – pe 10.2.2023

Lisätietoja [puhujista](#), [osallistumismaksuista](#) ja kongressista [Gerontologia 2023 -kotisivuilta](#).

Gerontologia 2023 -järjestelytoimikunnan puolesta,

Kirsi Lumme-Sandt
yliopistonlehtori, Tampereen yliopisto
järjestelytoimikunnan puheenjohtaja

Esa Jämsen
professori, Helsingin yliopisto
järjestelytoimikunnan varapuheenjohtaja

gerontologia2023@tuni.fi